

Když vám nikdo neříká, že něco nejde udělat, tak to zvládnete

V roce, kdy byla Česká a Slovenská federativní republika slavnostně připojena k Internetu, představili pracovníci dnešní softwarové společnosti Inisoft s. r. o. svůj první program pro evidenci odpadů. Byl rok 1992 a firma se tehdy jmenovala Ingeo s. r. o. Od přelomu milénia, kdy působí pod svým dnešním názvem, stihla mimo jiné vyvinout ještě řadu dalších softwarů, expandovat na Slovensko a založit vlastní poradenskou společnost. Jednatel firmy Petr Grusman se řídí heslem, že není radno říkat, že něco nejde. Ve Inisoftu jsou totiž lidé, kteří to nevědí, a udělají to. Mluvili jsme spolu o vývoji technologií, o titěrné práci s daty a o problémech, které v praxi řeší.

■ Přispěla koronakrize k větší poptávce po digitalizaci odpadového hospodářství a lepší evidenci odpadů v obcích?

Poptávky od obcí po chytrém řešení identifikace nádob a svozu odpadů vnímáme aktuálně silněji. Domnívám se však, že to není z důvodu koronakrize, ale že tomu pomáhá zejména schvalování nového zákona. My jsme se v této souvislosti dlouho zabývali průzkumem a hledáním vhodného a efektivního řešení. Nakonec jsme se spojili se zahraniční firmou ELTE GPS, která vyrábí kompletní hardware a software pro tuto problematiku. Jejich systém jsme propojili s tím naším, a tak

nyní můžeme dodávat opravdu chytrá komplexní řešení pro svoz odpadů.

Na druhou stranu jsme v této době pocítili opatrnost firem, které odkládají svá případná rozhodnutí o nákupu našich produktů. Myslím si, že nouzový stav zabrzdil kompletně celý podnikatelský sektor, je obtížnější někoho kontaktovat, řešit požadavky na vývoj či rozšíření našich programů. Mnoho firem zcela jistě bojuje o vlastní existenci.

■ Jaké jsou požadavky a představy obcí o těchto chytrých řešeních?

Obce chtějí taková řešení, aby mohly sledovat hmotnost a svoz prakticky každé černé popelnice nebo zvonu. Systémy pro sledování hmotnosti odpadů ale v praxi nejsou zcela přesné. Samotná vážení ovlivňují třeba povětrnostní podmínky, nebo to, zda vůz stojí ve svahu, a podobně. Oproti tomu, co skončí ve svozovém vozidle jako celek, jsou poměry vážení jednotlivých nádob často velmi rozdílné. Řada svozových firem má ve svých moderních vozech tyto váhy zabudované už z výroby, ale právě kvůli nepřesnosti je pro evidenci využívá jen velmi okrajově.

Po diskuzi s obcemi a upřesňování jejich požadavků se tak vlastně vždy shodneme, že mnohem důležitější je přesně vědět o počtu svezných nádob a o jejich rozmístění v obci, a také přesná evidence svozové činnosti. Výsledkem každé takové poptávky bývá, že je nutné aplikovat takové řešení, které je bezúdržbové, umožní obcím získat výstupy a informace, které jim nyní chybí, ale které bude nová legislativa vyžadovat.

Ještě dodávám, že pro svozové firmy je zase velmi podstatné, aby byl jejich systém efektivní, ale jednoduchý.

■ Pokud budeme počítat existenci firmy už od vašeho předchůdce, společnosti Ingeo s. r. o., tak jste na trhu téměř třicet let. Jak se v čase mění poptávka po softvarech pro evidenci odpadů?

Souvisí to s mnoha faktory. Jedním je technologický pokrok, dále plnění stále složitějších legislativních požadavků, ale především jde o usnadnění svých pracovních procesů. Zákazníci jsou stále náročnější a je to moc dobře. Je zcela běžné, že naši klienti chtějí například integraci s jinými softwary, aby omezili duplicitní činnost, ušetřili svou administrativu a často chtějí propojení i s různými perifériemi, jako jsou váhy, semafore, čtečky nebo kamery. Výsledkem pak může být například částečný či plně automatizovaný příjem odpadů.

■ **To je ale příliš mnoho dílčích a naprosto odlišných úkolů pro jeden jediný program...**

Proto je řešením právě integrace. Umíme propojit náš software, který slouží pro pokrytí provozních potřeb s evidenčním systémem, který dělá roční hlášení, a zároveň posílá data třeba do účetního systému v podobě faktur, saldo informací nebo v jakékoliv jiné podobě, kterou zákazník potřebuje. Naším hlavním posláním je, aby se jednou zjištěný či spočítaný údaj využil pro všechny potřebné agendy, a ne jen pro průběžnou evidenci.

Aktuálně třeba připravujeme nový software ENVITA, ve kterém bude možné kombinovat nejrůznější moduly a pluginy, řešící vždy určitou problematiku, ať už je to průběžná evidence odpadů, identifikační listy, příjemky, váženky, prodejky, výkupky, výdejky, faktury, zakázky, smlouvy, a další. Tudíž si ho zákazník přizpůsobí přesně podle svých potřeb.

■ **Takže se nedá říct, že se požadavky na software mění, ale že jich spíše přibývá.**

Ano, a navíc nejde jen o funkce softwaru, ale také o jeho využití na různých zařízeních. Dnes chtějí zákazníci mít vše on-line dostupné v noteboocích, tabletech nebo v mobilech. Potřebují řešit věci v terénu, kde například fotí pro evidenci nebo si potřebují od zákazníka nechat podepsat elektronicky příjem, aby si ušetřili papírování, a tak dále.

■ **ICT se vyvíjí neskutečně rychle. Musíte předvídat, kam se bude ubírat? Být o krok napřed?**

Musíme, ale není to snadné. Konec koncům s mými kolegy vedeme o budoucnosti vývoje často dlouhé debaty, protože máme každý trochu jiný názor.

Veďte si třeba, že ještě před několika lety si snad všichni v našem oboru mysleli, že zadávání dat se bude v budoucnu dít přes vzdálené servery jedním přes internetové prohlížeče. A vidíte, že to není pravda. Mnozí klienti se nechtějí spoléhat na třetí strany, a některým z nich to ani neumožňuje zákon. Chtějí evidovat data ve své vlastní infrastruktuře, se svým vlastním systémem.

■ **Má ten vývoj nějaký technologický strop?** Asi ne. Dovedu si například představit, že v budoucnu se zadávání dat do různých systémů bude dít třeba i pomocí pouhé myšlenky. Už jsem se setkal i s tím, že ně-

Nejvíce mě mrzí, že dvoji interpretace dat nás jako Českou republiku v Evropě velmi poškozují. Dáváme všem najevo, že se neumíme léta dohodnout...

kdo může mít mobilní telefon v zubu, takže bych se možná vůbec nedivil, že taková budoucnost nás jednou čeká (vynález studentů londýnské Královské umělecké školy, obsahující vysílač a přijímač, zabudovaný v umělém zubu – pozn. red.).

■ **Jak je to aktuálně s duplicitním hlášením dat o odpadech? Ministerstvo životního prostředí a Český statistický úřad už začátkem roku avizovaly, že budou společně problém řešit. Je to v praxi už nějak znát?**

V praxi to bude znát, až se nebudou muset jednotlivým úřadům poskytovat shodná, leč jinak strukturovaná data. Problémem není ani tak vytvořit z průběžné evidence odpadů roční hlášení pro MŽP a výkazy pro ČSÚ. Základem jsou stejná data, a náš software to s přehledem zvládá. Potíž je ale v tom, že na ČSÚ se hlásí údaje za celou firmu, tedy podle IČO, kdežto na MŽP po jednotlivých provozovnách.

Do výkazů statistického úřadu musí navíc firmy sečíst průběžné evidence ze všech svých provozoven, a navíc ještě přetransformovat data do jiných struktur a jiných jednotek. Myslím si, že to je jeden ze zásadních důvodů vznikajících rozdílů.

■ **Jak je možné, že umíme implantovat mobilní telefon do zubu, ale nemáme program, který zvládne bezchybný převod dat?**

Náš software to třeba dělá automaticky, ale firmy a úřady používají různé nástroje. Je řada firem, které výkaz pro ČSÚ vyplní ručně, a na spoustu věcí zapomínají. To mám ověřeno i z vlastní zkušenosti. Pokud někde celý rok evidují v tunách, a pak se po nich chtějí sumární roční data, snadno se může stát, že zapomenou přepočítat údaje na kilogramy. Pak je vykázaná produkce tisíckrát nižší. Nebo zapomenou sečíst odpady za všechny provozovny. Druhým podstatným důvodem je rozdílnost v interpretaci výsledků.

■ **Které údaje jsou pro vás, jako odborníka z oblasti evidence dat, spolehlivější?**

Já osobně věřím více datům MŽP. Ne snad proto, že by v nich nebyly nebo nemohly být chyby, ale hlavně proto, že sběr dat o odpadech, který zajišťuje MŽP, je plně elektrizovaný a mnohem dále, než vykazování pro ČSÚ. Mluvím teď o použité technologii, která je u výkazů ČSÚ velmi zastaralá a chybí jí například datový standard. Dále o poskytované metodice, o komplexní podpoře ohlašovatelům, o následných kontrolách, místní znalosti těch, co hlášení ověřují, využití Registru zařízení, identifikaci provozoven a provozovaných zařízení

prostřednictvím IČP a IČZ. To vše má MŽP na dobré úrovni, ČSÚ takovou podporu uživatelům neposkytuje.

■ **Má problém s daty i nějaké hlubší dopady?**

Mě nejvíce mrzí, že dvoji interpretace dat nás jako Českou republiku v Evropě velmi poškozují. Nejen, že si děláme ostudu a dáváme všem najevo, že se neumíme léta dohodnout, ale promarnili jsme i mnoho šancí na financování nových moderních zařízení na využívání a recyklaci odpadů pomocí dotací z EU. Když totiž data a jejich odlišnosti analyzujete, pak zjistíte, že jsou rozdíly hlavně v interpretaci, tedy ve vysvětlení významu některých konkrétních údajů, například o produkci komunálních odpadů.

■ **Takže nejen produkci, ale i znovuvyužití, recyklaci a tak dále...**

Jistě, pokud tuto produkci vezmu jako základ, a vztáhnou ji k celkovému využití či odstranění komunálních odpadů, tedy konkrétních katalogových čísel, pak dle ČSÚ využíváme komunálních odpadů mnohem více, než kolik jich využívají jiné členské státy. A to dle mých praktických zkušeností není pravda. Nevěřím tomu, že bychom patřili v produkci komunálních odpadů k těm nejlepším a ekologicky nejšetnějším státům EU. Skládky nám tak bobtnají a o peníze na výstavbu moderních ZEVO jsme přišli.

■ **Pořádáte také školení. Co nejčastěji potřebují účastníci vědět?**

V současné době se nejvíce ptají na dopady nově schvalované legislativy v odpadovém hospodářství. Každý asi tušíme cíle v odpadovém hospodářství, ale horší je to s popsáním cesty, která k těmto cílům povede. Určitě je problémem absence připravovaných prováděcích vyhlášek, hlavně o podrobnostech nakládání s odpady, ale věřím, že už brzy je všichni budeme mít k dispozici. Každý se nyní ptá na termíny, co a od kdy bude platit.

A rozhodně každého zajímají skládkovací poplatky a jejich výpočet, a pak také změny v evidencích a v ohlašování.

■ **Pojďme na závěr říct čtenářům něco pozitivního. Co byste rád vyzdvihl?**

Možná je na čase pochválit například systém SEPNO pro ohlašování přepravy nebezpečných odpadů, který od poloviny roku 2018 téměř bez výpadků plní svou úlohu. Také jsem rád, že se nová legislativa odpadového hospodářství po tolika letech dostala v projednávání tak daleko. Věřím, že se brzy schválí. Odkládáním nebo dokonce jejich neschválením totiž toho moc nezískáme. Naopak ztratíme drahocenný čas. Čeká nás hodně práce, ale je to příležitost něco změnit a nastartovat novou éru odpadového a snad i oběhového hospodářství.

Nakonec bych rád všem v této nelehké době popřál hlavně pevné zdraví, hodně sil a všem klidné a šťastné vánoční svátky a nový rok 2021, ať je pro každého úspěšnější, než ten letošní.

ANNA SOLDATOVA